

WESTIEKERHO-WESTIEKLUBBEN r.y.

LIITE SOPIMUKSEEN KOIRAN KAUPASTA

Tätä liitettä käytetään Suomen Kennelliiton koiran kauppaa koskevan sopimuksen osana.

Kaupan kohteena olevan koiran nimi: _____ Rek: _____

Rotu: valkoinen länsiylämaanterrieri

Kuten kaikilla koiraroduilla myös valkoisilla länsiylämaanterriereillä esiintyy joukko periytyviä vikoja ja sairauksia. Suurimmaksi osaksi periytyminen tapahtuu resessiivisesti l. piilevästi. Nimitys jo paljastaa, ettei tällaisen taipumuksen kantajayksilöä voida tunnistaa sen ulkoasun perusteella. Vastuuntuntoinen kasvattaja käyttää siitoseläimiksi vain mahdollisimman terveitä koiria. Siitä huolimatta saattaa tapahtua, että kaksi tervettä siitoskoiraa, jotka kasvattajan tietämättä kantavat piilevänä samaa sairaustaipumusta, paritetaan keskenään ja tulokseksi saadaan sairas tai sairastuva yksilö.

Usein nämä piilevästi periytyvät sairaudet puhkeavat vasta, kun koira on jo ohittanut pentu- ja nuoruusiän. Kaikki synnynnäiset sairaudet eivät ole perinnöllisiä eivätkä myöskään kaikki perinnölliset sairaudet synnynnäisiä. Ostajan tulee ottaa huomioon, että hän pennun hankkiessaan ostaa sen siinä kunnossa kuin se luovutushetkellä on. Pennun terveydentila käy selville oheisesta eläinlääkärin lausunnon kopiosta, josta alkuperäinen on kasvattajalla.

Seuraavassa on lueteltuna valkoisella länsiylämaanterrierillä todettuja periytyviä vikoja. Jokainen tapaus on yksilöllinen, joten samankin sairauden määritys- ja hoitokulut voivat vaihdella suuresti, riippuen myös hoitopaikasta ja paikkakunnasta.

KORVATTAVAT VIAT JA SAIRAUDET

NAPATYRÄ

Napatyrä j ohtuu navan seudun vatsan seinämän puutteellisesta sulkeutumisesta. Napatyry huomataan tavallisesti pehmeänä "pattina" navan paikalla. Useimmiten napatyry sisältää vain kuroutunutta rasvapitoista vatsakalvoa. Napatyry voi olla myös suurempi ja siinä voi olla suolen osia. Käsitukset napatyryn periytymismallista vaihtelevat, mutta periytyvyys on osoitettu. Useimmiten napatyry on todettavissa jo luovutusiässä, mutta leikkaustarve kannattaa harkita lopullisesti vasta, kun pentu on hieman kasvanut. Leikattu tyrä ei vaikuta koiran elämään. Kasvattaja maksaa leikkauksen ja hoidosta aiheutuneet tarpeelliset kulut. Kustannukset vaihtelevat tyrän koon mukaan. (Vrt. SKL:n lomake.)

PIILOKIVEKSISYYS

Normaalisti uroksen molemmat kivekset ovat kivespussissa, mutta joskus toinen tai molemmat kivekset saattavat jäädä nivuskanavaan tai vatsaonteloon. Molemmipuolisesti kivesvikainen uros on yleensä steriili, mutta toispuoleisesti kivesvikainen on siitoskykyinen. Piilokiveksistä urosta ei kuitenkaan tule käyttää siitokseen eivätkä kivesvikaiset koirat pääse näyttelyihin. Piilokiveksisyyden periytymisestä on vaihtelevia käsityksiä: aiheuttajana pidetään mm. yhtä tai useampaa resessiivistä perintötekijää.

Laskeutumattomaan kivekseen liittyy laskeutunutta kivistä suurempi kasvainriski, minkä vuoksi eläinlääkärit useimmissa tapauksissa suosittelevat jossain vaiheessa kivesvikaisen uroksen leikkauttamista. SKL:n suosituksen mukaan myyjä palauttaa kolmanneksen kauppahinnasta (vrt. SKL: lomake). Ostaja maksaa mahdollisen leikkauksen. Leikkauskustannukset vaihtelevat sen mukaan onko piilokives nivusalueella vai vatsaontelossa sekä poistetaanko samalla molemmat kivekset.

MUITA VALKOISELLA LÄNSIYLÄMAANTERRIERILLÄ ESIINTYVIÄ VIKOJA JA SAIRAUKSIA

ALLERGIAT

Yksilön peritty kyky muodostaa vasta-aineita on heikentynyt.

Allergiaoireet eri yksilöillä voivat olla hyvin vaihtelevia. Myöskään samalla yksilöllä oireet ja allergiatilanne eivät pysy muuttumattomina vaan koira voi herkistyä uusille aineille tai elimistö voi oppia sietämään joitain aineita paremmin. Oireiden voimakkuus ja hoidon tarve ovat yksilöllisiä. Allergia ei parane - oireilun voimakkuus vain vaihtelee. Allergiat voivat aiheuttaa iho-ongelmien lisäksi myös korva- ja suolisto-oireita. Allergian tutkimuksen ja hoidon kustannukset vaihtelevat muutamasta kymmenestä eurosta satoihin euroihin vuodessa. Aina ennen kuin ihottumia aletaan hoitaa allergioina täytyy sulkea pois muut ihosairaudet ja mahdolliset loiset.

- ATOPIA

Oireiden aiheuttaja on hengitysteiden kautta tullut allergeeni, esim. siitepölyt, homesienten itiöt, pölypunkki, huone-, ihmis- ja eläinpöly.

Oireet: kutina, kuonon ja silmien ympäristön punoitus, jalkojen, tassujen, varpaiden ja taiteiden nuoleminen, kainaloiden, nivustaipeiden ihon ja peräaukon ympäristön punoitus. Sairastumisikä vaihtelee puolivuotiaasta jopa seitsenvuotiaaseen.

Hoito: allergeenien välttäminen, erilaiset lääkkeet, rasvahappojen käyttö ja siedätys.

- KONTAKTIALLERGIA

Aiheuttajia voivat olla mm. saippuat, shampoot, lääkkeet, tekstiilit, kumit ja muovit. Ilmenee ensin kosketuskohdassa. Oireet tulevat yleensä vasta yli vuoden ikäisille koirille.

Hoito: allergeenien välttäminen.

- RUOKA-AINEALLERGIAT

Oireet ovat samat kuin atopiassa. Ensimmäiset oireet voidaan nähdä jo neliviikkoisilla, joskin useimmiten allergia puhkeaa vasta noin vuoden ikäisellä koiralla. Yleisimmin allergiaa aiheuttavat ruoka-aineet ovat vehnä, lihojen proteiinit, maito, soija sekä muut viljat.

Hoito: allergeenien välttäminen, ruokavalio, ei varsinaista lääkettä, mutta oireet voivat helpottua jonkin verran kortisonilla, rasvahapot.

Atopioiden ja ruoka-aineallergian yhteydessä tai ihon heikentyneeseen vastustuskykyyn liittyen voi raapimisen ja nuolemisen seurauksena esiintyä bakteerien aiheuttamia ihotulehduksia. Niitä hoidetaan pitkällä antibioottikuureilla.

CMO, kraniomandipulaarinen osteopatia

Westiellä on osoitettu ei sukupuoleen sidottu, resessiivinen periytymismalli. CMO on leukanivelessä ja alaleuassa esiintyvä sairaus, johon liittyy kuumetta ja kipuja. Sairaus havaitaan yleensä 4-7, harvemmin 8-9 kuukauden iässä pennun osoittaessa haluttomuutta pureskeluun. Muutaman päivän välein esiintyvien kipu- ja kuumekohtausten aikana pennun on vaikea syödä, mikä vaikuttaa koiran koko kehitykseen. Leukaan muodostuu ylimääräistä kudosta, joka edetessään tuntuu kyhmyinä. Sairautta hoidetaan kortisoni- ja antibioottivalmisteilla lähinnä oireiden mukaan.

Yleensä koira paranee 4-10 kuukaudessa. Hoidon pituus vaikuttaa hintaan.

HAMMASPUUTOKSET

Westieltä saattaa puuttua välihampaita ja joiltain yksilöiltä voi puuttua myös jokin etuhammas. Hammaspuutokset eivät häiritse koira itseään eikä kohtuullisiin välihammaspuutoksiin yleensä puututa näyttelyissä. Periytymismalleja ei toistaiseksi ole selvitetty.

HARMAAKAIHI, HC

Periytymismalli on useilla roduilla epäselvä. Todennäköisesti kyseessä on dominantti periytyvä ominaisuus, jolla on epätäydellinen periytymismalli. Perinnölliset harmaakaihimuodot ovat joko tois- tai molemminpuoleisia. Kaihi tiivistyy ja laajenee iän myötä, usein kuitenkin varsin hitaasti, mutta jotkut kaihiyyypit saattavat edetä nopeastikin. Vain erittäin harvoissa tapauksissa kaihi aiheuttaa sokeuden. Yleinen koirien vanhuuden kaihi, joka heikentää näkökykyä, ei ole varsinainen kaihi vaan seuraus iän myötä tapahtuvasta linssin tiivistymisestä.

Westiekerho suosittaa kaikille siitokseen käytettävälle koirille harmaakaihin varalta silmäpeilausta, jossa Suomen Kennelliiton valtuuttama eläinlääkäri tutkii koirien silmät. Koiran voi tutkia missä iässä tahansa, mutta virallista lausuntoa annettaessa koiran on oltava vähintään vuoden ikäinen.

HÄNTÄMUTKA

Synnyttäiset häntämutkan vaihtelevat selvistä "koukuista" pieniin sormilla tunnistettaviin nystyröihin. Kaikkia häntämutkan ei edes pystytä kliinisesti toteamaan. Häntämutkan ei välttämättä näy vielä luovutusikäisellä pennulla vaan se saattaa ilmetä vasta myöhemmin kasvukauden aikana. Häntämutkan ei haittaa koira itseään, mutta sen ilmeisen perinnöllisyyden vuoksi häntämutkan koira ei suositella käytettävän siitokseen. Periytymisselvitykset puuttuvat muilta roduilta paitsi mäyräkoirilta, joilla periytyminen on autosomaalinen resessiivinen. Kustannuksia aiheuttavat mutkan määrittämisessä mahdolliset röntgenkuvat. Harvinaiset äärimmäisen pahat mutkat voivat vaatia amputaation.

KUIVASILMÄ, KCS, keratokonjunctivitis sicca

KCS on krooninen side- ja sarveiskalvon tulehdus, johon liittyy kyynelerityksen heikkeneminen ja loppuminen. Syynä sairauden puhkeamiseen voi olla pitkään jatkunut silmän ärsytystila (esim. krooninen silmätulehdus) tai jotkut lääkkeet. Tyypillisiä syitä ovat myös immuunisysteemin häiriöt. Taustalla voivat olla myös neurogeeniset syyt. KCS:ssa silmät ovat liian kuivat ja kyynelkalvon korvaa sitkeä lima. Koira räpyttelee silmiään. Kyynelkanavien kuivuminen aiheuttaa myös kuonon kuivumista ja sitä että sieraimiin keräytyy kuivunutta eritettä. Sairaus alkaa yleensä 4-7 -vuotiailla ja sitä esiintyy enemmän nartuilla kuin uroksilla. Kuivasilmän perinnöllisyys on kyseenalainen; perinnöllisyys liittyynee immunititeettijärjestelmän häiriöihin.

Hoito: kyynelneesten korvaus säännöllisesti annosteltavilla silmätipoilla ja tulehduslääkkeet. Myös leikkaus, jossa sylki ohjataan kyynelkanaviin on joissain tapauksissa mahdollinen. Hoito on pitkäaikaista ja usein jatkuvaa ja kustannukset riippuvat hoidon pituudesta. Mahdolliset kyynelkanavien huuhtelut ja muut eläinlääkärin toimenpiteet aiheuttavat lisäkustannuksia.

LEGG-PERTHESS, reisiluun pään aseptinen kuolio

Legg-Perthess on pienikokoisilla roduilla esiintyvä lonkkanivelsairauden muoto. Westie mainitaan useissa lähteissä tyyppirotuna. Oireena on aristava lonkkanivel, joka aiheuttaa ontumista. Sairaus alkaa noin 4-11 kuukauden iässä. Sairaus on erittäin kivulias ja pitkälle edenneissä tapauksissa reisilihakset surkastuvat sekä koiralle kehittyy vakava nivelrikko. Sairautta pidetään perinnöllisenä mutta sen periytymismekanismia ei tunneta. Hoito: leikkaus, jossa epämuodostunut reisiluunpää poistetaan. Kivut lakkaavat leikkauksen myötä. Leikkaustulokset ovat yleensä erittäin hyvät ja useimmat leikatut koirat pystyvät toivuttuaan leikkauksesta liikkumaan normaalisti. Toispuoleisissa leikattu jalka saattaa jäädä hieman toista lyhyemmäksi, mikä voi näkyä liikkeissä. Leikkauksen hinta riippuu siitä onko kyseessä tois- vai molemminpuoleinen ongelma.

NIVUSTYRÄ

Yleensä tyrä tuntuu jo pentuna, mutta saattaa pahentua/tulla selvemmin esille esim. nartun tiineyden aikana. Molemmilla sukupuolilla on kummassakin nivuksessa syvä kapea taskumainen nivuskanava. Joskus jokin suolenmutka luiskahtaa kanavan liian suuresta aukosta, nartuilla joskus myös osa toista kohdunsarvea. Silloin nivuksessa tuntuu pehmeä aristamaton patti. Tyrän sisältö saadaan helposti työnnettyä vatsaonteloon, mutta se pullahtaa yhtä helposti myös takaisin. Nivustyrä on leikattava. Uroskoiralla voi joskus tyräpussissa olla myös kives, jolloin se on syytä poistaa leikkauksen yhteydessä. Joissain tapauksissa nivustyrä voi itse kuroutua umpeen. Periytymismalli on selvittämättä, mutta nivustyrä on selvästi perinnöllinen. Leikattu tyrä ei vaikuta koiran elämään.

PATELLALUKSAATIO, polvilumpion sijoiltaanmeno

Patellaluksaatioissa polvilumpio siirtyy normaalilta paikaltaan reisiluun alapään tilaurasta polven etupuolelta sen sisäpuolelle. Oireet vaihtelevat vaikeusasteen (I-IV) mukaan. Tavallisimmin tilanteessa, jossa polvi luksoituu ja palaa heti sijoilleen, koira liikkuu epäpuhtaasti välillä hyppien ja loikkien. Pysyvämmässä luksaatioissa koira liikkuu niiaavin kyykkyaskelin varpaat sisäänpäin. Lieväkin luksaatio lisää polven alttiutta muille vaurioille (esim. ristisiderepeämät), jotka saattavat vaatia leikkaushoitoa. Patellaluksaation tarkkaa periytymistä ei ole selvitetty. Usein sairaus kuitenkin liittyy liian suoriin takaraajoihin, mutta myös muut tekijät, kuten esim. virheellinen ruokinta, voivat vaikuttaa.

Hoito: lieviä tapauksia hoidetaan harvoin, koska ne eivät suoraan aiheuta pienikokoiselle koiralle ongelmia. Vaikeampiasteiset hoidetaan kirurgisesti. Leikkauksen hinta riippuu siitä onko kyseessä tois- vai molemminpuoleinen ongelma.

KEUHKOFIBROOSI

Keuhkofibroosi on vakava sairaus, jossa terveisiin, toimiviin keuhkoihin alkaa kertyä sidekudosta. Etenevät sidekudostuotokset aiheuttavat yskää, heikentävät rasituksensietokykyä ja johtavat hengitysvaikeuksiin. Keuhkofibroosiin sairastuvat ovat yleensä keski-ikäisiä tai vanhoja valkoisia länsilämaanantierieitä. Sairauden syytä ei tunneta, mutta sen esiintyminen lähes yksinomaan westiellä viittaa selvästi taudin perinnöllisyyteen. Sairautta ei voida parantaa, mutta lääkityksellä voidaan hidastaa sen etenemistä ja parantaa koiran elämänlaatua.

PURENTAVIAT

Westiellä tulee olla normaalipurenta (saksipurenta, leikkaava parenta). Purentavikainen koira ei ole näyttely- eikä siitoskoira, mutta pieni parentavirhe ei häiritse mitenkään koira itseään. Harvinaiset vaikeat parentaviat, jolloin esimerkiksi koiran kulmahampaat pureutuvat ikeniin, vaativat lääkärin hoitoa.

SIKARIPUNKKI-IHOTTUMA, demodikoosi

Sikaripunkki on mikroskooppisen pieni karvatupessa elävä loinen, jonka pentu saa emältään. Kaikki pennut eivät kuitenkaan sairastu ihottumaan. On oletettu että taipumus sairastua kliinisesti sikaripunkki-ihottumaan johtuu periytyvästä immunitteettijärjestelmän heikkoudesta. Sikaripunkki-ihottumalle ovat tyypillisiä pyöreät karvattomat läiskät naamassa silmien ja huulien ympärillä. Kutinaa esiintyy vaihtelevasti.

Nykyisin demodikoosi pystytään useimmiten hoitamaan lääkkeillä oireettomaksi, mutta tauti ei koskaan parane vaan pysyy ainoastaan oireettomana vaihtelevia aikoja. Hoitokustannukset vaihtelevat muutamasta sadasta tuhansiin markkoihin vuodessa. Perinnöllisten taipumusten lisäksi myös hormonitoiminnan muutosten aiheuttama stressi (esim. kiima, tiineys) voivat pahentaa oireita, jolloin voidaan suositella sterilisaatiota.

SYDÄNSAIRAUDET

- LÄPPÄVIAT

Läppäviat ovat tyypillisesti vanhenevien koirien vaivoja. Pääsääntöisesti sopivalla jatkuvalla lääkityksellä useimmat koirat pystyvät elämään normaalimittaisen, täyspainoisen koiranelämän. Lääkitys on yksilöllinen ja kustannukset vaihtelevat sen mukaan. Lisäksi tulevat säännölliset lääkintätarkastukset (suositus vuosittain) mahdollisine erikoistutkimuksineen.

- SYNNYNNÄISET VIAT

Tyypillisiä ovat esimerkiksi aortan ahtauma (stenoosi), keuhkovaltimoahtauma, sydämen väliseinän viat ja epänormaali/sulkeutumattomat sikiökautiset verisuonijänteet (Patentti ductus arteriosus, PDA). Useimmilla on arveltu olevan polygeeninen periytymismalli, joskin useimmilta roduilta perusteelliset periytymistutkimukset puuttuvat. Kustannuksia aiheuttaa taudin määrittäminen, hinta määräytyy tapauksesta riippuen. Joitain vikoja (PDA) voidaan hoitaa leikkauksella. Ennuste riippuu taudista ja vaihtelee samassa taudissa tapauskohtaisesti.

Varsin yleisesti pennuilla esiintyy myös täysin viattomia sivuääniä (ns. Puppy murmur), jotka yleensä häviävät itsestään n. 6 kk ikään mennessä.

E.m. listalla olevat viat ja sairaudet on kerätty Westiekerhon jalostustoimikunnan tekemistä valkoisten länsiylämaanterrierien terveystietoselvityksistä, ulkomaisista selvityksistä sekä rodun kasvattajilta. Koira voi sairastua myös sellaisiin sairauksiin, joita listalla ei ole kuvattu. Valkoisilla länsiylämaanterriereillä on ilmennyt vähäisessä määrin mm. ahtaita korvakäytäviä, jotka aiheuttavat korvatulehduksia, anaalirauhastulehduksia, diabetesta l. sokeritautia, epilepsiaa l. kaatumatautia, maksasairautta, munuaiskiveä, lisämunuaisen liikatoimintaa ja vajaatoimintaa, muita harvinaisia munuaissairauksia sekä vatsahaavoja. Vanhenevilla koirilla yleisiä ovat erilaiset kasvaimet (sekä hyvän- että pahanlaatuiset); kasvaimia saattaa tulla myös nuorille koirille. Vanhenevien narttujen yleinen vaiva ovat erilaiset nopeaa hoitoa vaativat kohtutulehdukset. Lisäksi saattaa ilmetä muita sairauksia, jo tunnettuja tai vielä täysin tuntemattomia.

Kasvattaja on velvollinen antamaan omien tietojensa mukaista lisätietoa pennun sukutaulussa esiintyvistä koirista.

Kasvattaja on kaupantekohetkellä käynyt läpi tämän sopimuksen ostajan kanssa. Ostaja on ymmärtänyt sopimuksen sisällön ja hän hyväksyy sen, että koiran sairastuessa voi aiheutua kuluja, joista hän itse vastaa. Kasvattaja suosittelee koiran vakuuttamista.

Mikäli koiraa aiotaan käyttää jalostukseen, suositellaan että koiran omistaja noudattaisi Westiekerhon jalostuksen tavoiteohjelmassa mainittuja suosituksia, joihin kuuluu mm. se, että jalostusyksilön silmät ja polvet on tutkittu.

Kaupan kohteena olevan koiran vanhemmat ja niiden terveystutkimuslausunnot:

Isä: _____ Rek: _____

Silmätutkimuslausunto: _____

Eläinlääkäri/Päivämäärä: _____

Polvitutkimuslausunto: _____

Eläinlääkäri/Päivämäärä: _____

Muut tutkimuslausunnot: _____

_____

Emä: _____ Rek: _____

Silmätutkimuslausunto: _____

Eläinlääkäri/Päivämäärä: _____

Polvitutkimuslausunto: _____

Eläinlääkäri/Päivämäärä: _____

Muut tutkimuslausunnot: _____

_____

Aika ja paikka _____

Allekirjoitukset

Ostaja

Kasvattaja/myyjä

_____

Sairausreferaattien sisällön on tarkastanut pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri Minna Leppänen.
Liitteen laillisuuden on tarkastanut varatuomari Seppo Heikkilä.

Copyright © Westiekerho-Westieklubben r.y., e-mail: westie.jalostustmk@westiekerho.fi.